

عنوان مقاله:

تحلیل شرایط آب و هوایی دیرینه در ارتباط با تمدن های باستانی جنوب شرق ایران

محل انتشار:

ششمین همایش ملی ژئومورفولوژی و چالش های پیش رو (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 5

نویسندگان:

طیبه اکبری ازیرانی - استادیار گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی

حمیدرضا ولی پور - استادیار گروه باستان شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

موضوع دیرین شناسی از جنبه های گوناگونی اهمیت مطالعاتی دارد، یکی از این جنبه ها در حوزه مطالعات باستان شناختی است. باستانشناسان برای درک درست تر روند تطور فرهنگ ها و فراز و فرود تمدن ها به اطلاعات دقیق و روشنی از شرایط زیست محیطی و اقلیمی آن منطقه در زمان های گذشته نیازمندند. شواهد تغییرات اقلیمی دیرینه با استفاده از مدل های اقلیمی قابل بازسازی می باشد. از جمله مهمترین خواستگاه های تمدنی در ایران منطقه جنوب شرق ایران است که در ارتباط با منابع آبی منطقه شامل آبهای سطحی و زیرزمینی شکل گرفته اند. در اثر تغییرات اقلیمی این منابع نظیر هامون جازموریان نیز در گذر زمان دچار خشکی شده است و بستر خشک آن تهدیدی برای سلامتی مردم کشور از نظر رخداد ریزگرد می باشد. تغییرات محیطی از آخرین دوره یخبندان بر اساس مطالعه رسوبات دریاچه هامون هیرمند نشان داد که این دریاچه روندهیدرولوژیکی پیچیده ای در طول کواترنری اخیر بخاطر تغییرات اقلیمی تجربه نموده است. کواترنری به دلیل اهمیت حضور انسان و پدیده های اقلیمی می تواند زمینه مطالعه تمدن های باستانی باشد. در این تحقیق تغییرات دما و بارش در جنوب شرق ایران در رابطه با مراکز تمدنی باستان جنوب شرق ایران بررسی شد. شرایط اقلیمی دیرینه جازموریان به عنوان نماینده منابع آب سطحی و محوطه های باستانی نظیر شهداد (استان کرمان، شهرستان شهداد، دشت تکاب)، تل ابلیس (استان کرمان، شهرستان بردسیر) و تپه یحیی (استان کرمان، شهرستان بافت) و شهر سوخته (استان سیستان و بلوچستان، ۵۶ کیلومتری شهرستان زابل) با استفاده از مدل سازی داده های دما و بارش مورد مطالعه مقایسه ای قرار گرفت. حمزه و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که در طول هولوسن ابتدایی هر دو سامانه موسمی تابستانه هند و بادهای غربی عرضه ای میانه، شدت یافتند و متعاقب آن حوضه آبریز هامون بارش بیشتری دریافت شده است. نتایج ایزوتوپ ها نشان دهنده تضعیف سامانه موسمی تابستانه هند و شدت یافتن آبهای غربی محلی در طول میانه تا انتهای هولوسن در منطقه مورد مطالعه در ارتباط با پیدایش تمدن های عصر مفرغ (حدوداً بازه زمانی اوایل هزاره سوم تا میانه هزاره دوم پ.م.) همزمان با شکل گیری و رشد شهرنشینی در حوضه سیستان را نشان می دهد. بطوریکه جابجایی های سکونتگاه ها نیز در رکورد های باستان شناسی شاید پاسخی به تغییرات آب و هوایی باشد (Hamzeh et al., ۲۰۱۶). در این پژوهش برای بررسی این فرضیه، جازموریان بعنوان منبع آبی مهم منطقه جنوب شرق ایران جهت کشف ارتباط شرایط آب و هوا با حقایق از تمدن چند هزارساله منطقه در نظر گرفته شد. یکی از مسائل مهم در این رابطه نقش تغییر و تحولات زیست محیطی طی زمان و تاثیر آن بر معیشت و استقرار انسان است. هدف از این تحقیق بازسازی داده های اقلیمی دیرینه در محیط طبیعی تالاب جازموریان و ارتباط آن با شرایط اقلیم دیرینه مراکز شکل گیری تمدن های جنوب شرق ایران نظیر تمدن های صاحب فرهنگ درخشان و فرهیخته عصر مفرغ منطقه کرمان چون تمدن جیرفت، تپه یحیی و شهداد می باشد.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1375550>

